

A SOMOGYI-KÖNYVTÁR MEGNYITÁSA SZEGEDEN.

A »Magyar Könyv-Szemle« 1880. évi folyamában örömmel tettünk jelentést azon nagylelkű adományról, melyet Somogyi Károly esztergomi prépost-kanonok tett, midőn közel 60,000 kötetből álló könyvtárát Szeged városának ajándékozta; s kiemelve a nagy fontosságú esemény művelődéstörténelmi jelentőségét, közöltük úgy magát az alapító levelet, mint azon tájékoztató jelentést, melyet a fővárosi szakértők kiküldött bizottsága a felajánlott könyvtár állapotáról készített. Az időtől fogva hivatásunkhoz képest folyvást meleg érdeklődéssel kísértük ez országos érdekű ügyet, s hiven feljegyeztünk minden mozzanatot, mely az új közkönyvtár sorsában fölmerült. Jelentettük annak idején, hogy a könyvtár feletti fölügyeletet gyakorló városi tanács a nemeslelkű alapítóval egyetértőleg, a könyvtárnoki állomásra Reizner Jánost, Szeged város főjegyzőjét nevezte ki s megbizta őt a könyvtár átszállításával, felállításával és rendezésével.

Azóta e munkálatok szerencsésen véget értek s most azon örvendetes eseményről tudósíthatjuk olvasóinkat, hogy e nevezetes könyvtár a szegedi városi reáliskola földszinti helyiségében, 14 teremben (melyeknek bebutorozására a városi közgyűlés 20,000 forintot szavazott meg) immár felállítatott, egy része rendeztetett s f. é. október 16-án az új intézet Ő Felsőége Urunk Királyunk által ünnepélyesen megnyitattott s átadatott a közhasználatnak.

E megnyitás a romjaiból kiemelkedett város szellemi életében új korszakot nyit meg s újabbkori művelődéstörténetünknek egy fontos fejezetét képezi.

Örömmel constatáljuk, hogy a Somogyi-könyvtár fölavatása oly szokatlan pompával ment végbe, a mely méltó

volt nemcsak az alföld metropolisához, hanem azon messze kiható tényhez is, melyet egy közkönyvtár megnyitása képez. A három napig tartó ünnepélyességek sorában ez volt a legcsendesebb, a legkevésbé csillogó mozzanat, de bizvást állíthatjuk, hogy a jövőben ennek lesznek legáldásosabb következményei. E lélekemelő ünnepély lefolyását a következőkben ismertetjük.

A Somogyi-könyvtár megnyitása az ünnepélyességek harmadik napjára, október hó 16-ára volt kitűzve. A rendezőség ez alkalomra meghívta egyebek közt a Nemzeti Múzeumot, a M. Tud. Akadémiát és a budapesti egyetemi könyvtárt is; a Nemz. Múzeum részéről Pulszky Ferencz, az Akadémiától Fraknói Vilmos főtitkár és Hunfalvy Pál könyvtárnok személyesen meg is jelentek. A vallás- és közoktatásügyi miniszterium képviselője Szász Károly miniszteri tanácsos volt. Ezeken kívül jelen voltak a többi miniszteriumok, megyei és törvényhatóságok, egyházi és világi testületek, hazai tudományos társulatok és irodalmi intézetek képviselői rendkívül nagy számmal.

A megállapított program szerint Ő Felsége a király délután egy órakor érkezett meg a főreáliskolához; kíséretében voltak: Tisza Kálmán miniszterelnök, Tisza Lajos királyi biztos, a hadsegédek és Pálfy szegedi polgármester. A csarnokban, mely délszaki növényekkel, gyönyörű narancsfák és más ritkaságokkal izlésesen volt díszítve, a könyvtári bizottság fogadta; innen a szönyegekkel bevont folyosón át e bizottság Ő Felségét a gyönyörűen díszített Somogyi-terembe vezette, mely a nagylelkű alapító emlékére van berendezve. A megnyitás a könyvtár tágas olvasótermében ment végbe, hol Ő Felségét az egybegyűlt díszes közönség harsány éljenzéssel üdvözölte. Elfoglalván a király a számára készített trónszerű emelvényt, Reizner János könyvtárnok előlépett s következő üdvözlő beszédet intézte hozzá:

»Felséges császár és apostoli király!

Legkegyelmesebb urunk!

Felséged a vész napjaiban e város iránt tanusított legmélyebb részvéte, apostoli szavai és lelkesítő példája által a nemzet, sőt az egész világ jóindulatát keltette fel irántunk s mindenki áldozatot hozott, hogy e város új élete Felséged akarata szerint szebb legyen, mint volt. Somogyi Károly esztergomi kanonok nagybecsű könyvtárát adományozta nekünk oly czélból, hogy

az itt az alföld nagy magyar közönségének tudományos képződése, szellemi tevékenysége, szóval közművelődésének emelésére egyik tényezőül szolgáljon.

A legmélyebb hódolattal üdvözljük itt Felségedet azon legalázatosabb esedezéssel, hogy a szellemi kincsek e gazdag tárházát legkegyelmesebben megnyitni s azt a Felséged szolgálatára mindenkor kész ezen város és nagy vidéke lakosságának javára legkegyelmesebben átadni méltóztatassék.

Mély hálával dicsők és boldogok vagyunk azon tudattal, hogy Felséged neve ezen intézetnek rövid idő múlva mutatkozó áldása gyümölcseivel egybekötve lett; boldogok vagyunk azon reménytől eltelve, hogy Felséged által most megnyitandó ezen közintézet önként előidézi, hogy ez ős emporialis város egy messze kiterjedő magyar vidéknek egyuttal culturalis tekintetben is valódi központja leend.

Hódolatunk s hálaérzelmeink ismételt kifejezése mellett Istentől Felségedre és Felséged családjára áldást kívánunk. Éljen.«

A lelkes éljenzés lecsillapultával ő Felsége következőleg válaszolt:

»Örömmel jöttem egy nemesszívű hazafi által Szeged városának nagylelkűen adományozott e könyvtár megnyitására. Bizton hiszem, hogy a tudományok ezen gazdag tárháza nemcsak Szeged város, hanem az egész vidék szellemi emelkedésének egyik tényezőjéül fog szolgálni; és e reményben az intézetet ezennel megnyitottnak nyilvánítom.«

E szavak elhangzása után a közönség ismét lelkes éljenzésben tört ki.

Ő Felsége most leszállva az emelvényről, Reizner János könyvtárnokhoz lépett s a könyvtár nagysága és berendezése iránt néhány kérdést intézett hozzá; majd az alapítónak képviselőivel, Sujánszky és Pellet kanonokokkal ereszkedett szóba, szívélyesen kérdezősködve Somogyi kanonok felől, kit gyengélkedő egészségi állapota megakadályozott abban, hogy a nagy ünnepélyen, melynek ő volt szerzője, személyesen jelen lehessen.

Ő Felsége ezután Reizner kalauzolása mellett megszemlélte a könyvtár összes helyiségeit s ismételten kérdéseket intézett vezetőjéhez a könyvtár felállítására s rendszere iránt. Előkerlte és megtekintette a könyvtár catalogusait is. Mindaz, a mit

látott és hallott, megnyerte magas tetszését; s ezért meglepődését fejezte ki a könyvtárnoknak. Visszatérve a könyvtárnok hivatalaszobájába, nevét a vendégkönyv külön díszlapjára följegyezte s újra teljes meglepődését nyilvánítva, a közönség lelkes éljen kiáltásai közt szívélyesen bucsút vett és távozott.

Ezzel a könyvtár megnyitási ünnepélye véget ért.

Kivánjuk, hogy ezen új nyilvános könyvtár megtegye kötelességét a hazai cultura szolgálatában s betöltse a hivatást, melyet nagylelkű alapítója és a nemzet jobbjai alapításához és jövőjéhez fűznek.

MÉG EGY ADALÉK SZABÓ KÁROLY „RÉGI MAGYAR KÖNYVTÁRÁHOZ.”

Közli: R. F. Görög Gyula.

Köztudomású dolog, hogy a kassai dóm néhány éve gyökeres restaurálás alatt van. A munkálatok czélszerű berendezésel igényelte körültekintés arról győzte meg az intéző dómépítő bizottságot, hogy mélyreható munkára van szükség, ha a remek góthstíli templomot megakarjuk az enyészettől menteni.

Ezért bontották le a főoltártól balra levő első főoszloprót a szószéket s az alatta, ezen főoszlophoz erősített, Illenfeld Andrásféle († 1587) veresmárvány síremléket¹⁾ is, mely helyéből elmozdítván, f. é. jan. 17-én megette leesve találták a Lőcsén Brewer (Breuer) Lőrincznél 1626. nyomtatott *Kalendarium* ot.

Bibliographiai ismertetése a következő:

(276. sz.) *Kalendarium* * | Az Christos Wrwnk | Születése után, 1626 *—Nagy szorgalmatossággal össze irattatott | Az | Herlicii David D. Stargart* | városáa (!) (Pomerani Ország) | Astro-nonus (!) | és Medicus által. — Közepén Magyarország kettős czímerét (alul balra a négy pólya, jobbra a kettős kereszt felü

¹⁾ » Andreas Illenfeldt Röm. Kay. Mayt. Obristen Zayg. Maister Ambts Leutenant in Oberungarn. Starbe den 22. 7-ber Anno 1587.«

A * jelzett sorok veres nyomásuak.